

Kultuurisündm

Kultuurisügis töötab tulla sündmuste poolest kirev, nii et targa teejuhita võib valikut o
ala asjatundjalt, millistest uuslavastustest, kontsertidest või kunstinäitustest sooviks
Soovitusi jagavad Sirbi teatriloimetaja Tambet Kaugema, muusikateadlane ja -kriitik Ev

TEATER

Tambet Kaugema

Sirbi teatriloimetaja

Uue hooaja veel esietenduma-
ta lavastuste kohta millegi
ennustamine on jõukohane
küllap vaid Kuuse-taadile
või Pendli-Veeliksile, sest tihtipeale
ei oska teatritegijad isegi veel tule-
vaste tööde kohta midagi mõistlikku
öelda. Teatrikunst on selleks liiga õrn
ning lavastuse õnnestumine või eba-
õnnestumine sõltub tuhandest pisias-
jast. Siiski on kolm kriteeriumi, mis
lubavad teatrikriitikuil ja küllap ka
-vaatajail oma valikuis vähemalt mil-
lelegi toetuda. Need on: näidend (või
mingil muul kujul vormistatud tekst,
stsenarium, millel lavastus põhineb),
lavastaja (üheskoos näitlejate ja muu
meeskonnaga) ning teater või trupp,
kes selle lavastuse ilmale toob. Nagu
näha, sõltub selliste ennustavate vali-
kute tegemisel üsna palju varasemast

teatrikogemusest. Siin napp valik
sügishooajal esietenduvaid uuslavas-
tusi, mille puhul ei saa välistada, et
nende vaatamata jätmine oleks viga.

„Kontakt” (esietendus 23. septembril
Eesti draamateatris, lavastaja Ingomar
Vihmar). See näidend võitis 2011. aastal
rahvusvahelisel näidendivõistlusel
New Baltic Drama küllaltki tihedas
konkurentsisis ühe neljast peaaühinnast
ja lavastati seejärel Soomes Turu linna-
teatris. Kahtlemata äratab see huvi, nii
nagu tekitavad usaldust ka „Kontakti”
autori Martin Alguse (vähemalt) kaks
varasemat teatriteksti: Ugalas lavasta-
tud „Postmodernsed leibkonnad” ning
sealsamas Eesti draamateatris koos
Ingomar Vihmariga tehtud „Õitseng”.

„Onu Vanja” (Theatrumi esietendus
12. oktoobril Püha Katariina kirikus,
lavastaja Lembit Peterson). Palun juba

MUUSIKA

Evi Arujärv

muusikateadlane ja -kriitik

Pärast festivalisuve on muusika
taas kontserdisaalidesse jõud-
nud. Kontserte on rohkesti
ja loodetavasti täidavad need
kõige mitmekesisemaid ootusi.

Orkestrimuusika värviküllase maa-
ilma austajaid ei peaks külmaks
jätma hooaja üks tipp-sündmusi –
Birminghami sümfooniaorkestri kont-
sert (16.10), mille kavas on Brahmsi
õilis ja suurejooneline muusika.
Novembris (08.11) juhatab Eesti riiklik-
ku sümfooniaorkestrit Olari Elts, talle
omaselt „puänteeritud” kavas kõrvu-
ti klassikud Schumann ja Beethoven
ning Ameerika filmimuusika staar
John Williams. Detsember pakub
kuldset klassikat: Eesti filharmoonia
kammerkoor, Tallinna kammerorkester
ja Eri Klas mängivad (01. ja 02.12)
Mozarti-kava, Neeme Järvi ja ERSO
toovad publiku ette (19. ja 21.12) Viini
klassikute ja Dvořáki teoseid ning ka
tipp-soliste – Berliini filharmoonikute

esimetsasarve Stefan Dohri, flötidis-
de eliiti kuuluva Sharon Bezaly. Siia
ritta sobib ka Mahleri Viies sümfoonia
Põhjamaade sümfooniaorkestrilt (06.
ja 07.12), mis detsembris tähistab oma
15. sünnipäeva. Detsembri teises poo-
les toob jõulumeeleolu ERSO kava (13.
ja 14.12), kus kõlavad Tõnis ja Tõnu
Kõrvitsa seatud vanad jõululaulud –
ning traditsiooniline aastalõpukont-
sert (30.12) koos Paavo Järvi-ga.

Klaverimuusika gurmaaniid, klave-
riõpetajad ja -õpilased ei tohiks vahele
jätta rahvusvahelist pianistide festivali
„Klaver” (26.10–02.11), mille peaküla-
line on maailma tipp-pianistide hulka
kuuluv Nelson Freire (Argentiina).
Kaheksa päeva jooksul toimub 13 kont-
serti, kus kõlab klaverimuusika kuld-
repertuaar. Peaesinejale lisaks astu-
vad üles Tšaikovski-nimelise konkursi
võitja Miroslav Kultõšev (Venemaa),
prantsuse täht Cédric Tiberghien, aja-
looliste klahvpillide mängija Andreas

t targa teejuhita võib valikut olla raske teha. Õpetajate Leht küsis kolmelt oma või kunstinäitustest sooviksid nad osa saada ning soovitaksid neid ka teistele. muusikateadlane ja -kriitik Evi Arujärv ning kunstikriitik Hanno Soans.

teatrikogemusest. Siin napp valik sügishooajal esietenduvaid uuslavastusi, mille puhul ei saa välistada, et nende vaatamata jätmine oleks viga.

„Kontakt” (esietendus 23. septembril Eesti draamateatris, lavastaja Ingomar Vihmar). See näidend võitis 2011. aastal rahvusvahelisel näidendivõistlusel New Baltic Drama küllaltki tihedas konkurentsis ühe neljast peaaühinnast ja lavastati seejärel Soomes Turu linna-teatris. Kahtlemata äratab see huvi, nii nagu tekitavad usaldust ka „Kontakti” autori Martin Alguse (vähemalt) kaks varasemat teatriteksti: Ugalas lavastatud „Postmodernsed leibkonnad” ning sealsamas Eesti draamateatris koos Ingomar Vihmariga tehtud „Öitseng”.

„Onu Vanja” (Theatrumi esietendus 12. oktoobril Püha Katariina kirikus, lavastaja Lembit Peterson). Palun juba

ette vabandust selle spordihõngulise võrdluse pärast, ent Lembit Peterson on lavastaja, kes lavastades ei jookse kunagi lati alt läbi ega aseta latti ka nii madalale, et oleks mugav sellest vaevata üle koperdada. Mõni lavastus õnnestub rohkem, teine vähem, aga see „kõrgema mõtte teadvustamisest hingestatud” töö, mida ta „Onu Vanja” puhul nimetab, on seal alati tajutav.

„Pedagoogiline poem” (NO99 esietendus 13. oktoobril Permis ja 20. oktoobril Tallinnas, lavastajad Ene-Liis Semper ja Tiit Ojasoo). Seda tahaks tõesti ja suure huviga näha, kuidas Ojasoo-Semper hakkavad koos lavaka XXVI lennu tudengitega Makarenko-Stanislavskit miksimise. Nii pedagoogiliselt kui loodetavasti ka teatrikunstiliselt põnev. Olgu meenutatud, kevadel lavastas sama tandem „Pedagoogilise

poeemi” Saksamaal Hamburgi Thalia teatris, kus see kandis pealkirja „Fuck your ego!”.

„Hamlet” (esietendus 27. oktoobril Tallinna Linnateatris, lavastaja Priit Vöigemast). Alo Kõrve astub siis järgmisena meie Hamletite auväärseesse ritta – igati väärt valik, oligi aeg. Julgustab ka see, et „Hamlet” on nii nõudlik materjal, vaevalt ükski lavastaja seda niisama, ilma tõsise kaalumise ja tungita tegema hakkaks. Vaevalt ka Vöigemast.

„Musta pori näkku” (esietendus 10. novembril Vanemuises, lavastaja Andres Noormets). Jube intrigeeriv, kuidas Andres Noormets paneb teatrilavale Mihkel Raua müügirekordeid lõõnud romaani. Just see „kuidas” intrigeerib, sest kerge ei saa see mäluau-gust mäluauuni kulgeva rokiromaani lavastamine olla.

esimetsasarve Stefan Dohri, flötistide eliiti kuuluva Sharon Bezaly. Siia ritta sobib ka Mahleri Viies sümfoonia Põhjamaade sümfooniaorkestrilt (06. ja 07.12), mis detsembris tähistab oma 15. sünnipäeva. Detsembri teises pooles töö jõulumeeleolu ERSO kava (13. ja 14.12), kus kõlavad Tõnis ja Tõnu Kõrvitsa seatud vanad jõululaulud – ning traditsiooniline aastalõpukontsert (30.12) koos Paavo Järviga.

Klaverimuusika gurmaanid, klaveriõpetajad ja õpilased ei tohiks vahele jätta rahvusvahelist pianistide festivali „Klaver” (26.10–02.11), mille peaküla-line on maailma tipp-pianistide hulka kuuluv Nelson Freire (Argentiina). Kaheksa päeva jooksul toimub 13 kontserti, kus kõlab klaverimuusika kuldrepertuaar. Peaesinejale lisaks astuvad üles Tšaikovski-nimelise konkursi võitja Miroslav Kultõšev (Venemaa), prantsuse täht Cédric Tiberghien, ajalooliste klahvpillide mängija Andreas

Staier (Saksamaa), Cage'i-interpret Adriano Ambrosini (Itaalia) jt, aga ka eesti pianistid: klaverimängu suurmeister Ivari Ilja, rahvusklassika eestseisja Vardo Rumessen, džässpianist Kristjan Randalu ja hulk andekaid noori klaverimängijaid.

Eesti interpretide paremikku tutvustab Eesti Kontserdi ja interpretide liidu kammermuusikasarri „Eliitkontserdid”, mis ulatub Tallinnast ka Eesti teistesse kontserdipaikadesse. Teiste hulgast võib esile tuua tugeva dramaatilise andega tenori Mati Turi ja pianist Martti Raide kava (20.11 Põlvas, 21.11 Rāpinas, 22.11 Pärnus, 24.11 Estonia k/s) Schuberti ja Liszti laululoomingust. Eesti heliloomingu huvilistel, kes seda veel teinud ei ole, tasub Estonias ära vaadata-kuulata Tauno Aintsi ballett „Modigliani – neetud kunstnik” (04. ja 13.10). Väärrib meeldejätmist, et oktoobris (04.10 Pärnus, 05.10

Estonia k/s) toimub ka meie nüüdismuusika klassiku Jaan Räätsa 80. sünnipäeva kontsert. Eesti autorite muusika (Ester Mägi, Tõnu Kõrvits, Veljo Tormis) kõlab veel pianist Peep Lassmanni ja trompetist Indrek Vau kontserdil (29.11).

Koorimuusika sõpradele peaksid huvi pakkuma Eesti rahvusmeeskoori kontserdid (22. ja 23.11) Carlo Gesualdo ja Toivo Tulevi muusikast ning kontsert „Mart Saar 130” (25.11), kus klassiku loomingut laulab kogunisti 20 koori. Detsembris (18.12, 19.12, 20.12) tasub kuulata Haydni „Te Deumi” Eesti filharmoonia kammerkoori, Tallinna kammerorkestri ja Daniel Reussi ettekandes.

Aga juba üsna pea (01., 02., 08. ja 09.10) on lastele avatud Eesti Kontserdi nelja kontserdimaja õpitoad, kus kogunud muusikute juhatusel võib tutvuda eri instrumentide ja muusikastiilidega ning koos muusikata teha.

